

PROLOOG

„See haud siin on püsinud puutumatuna rohkem kui kaks tuhat aastat.“ Professor Angelo Morelli lausub need sõnad otse kaamerasse. „Siinne piirkond on olnud rünnakute ja lahingute tallermaa alates neoliitikumist kuni Teise maailmasõjani, kui Saksa väed võitlesid Liri jõe orus Itaalia partisanidega. Kogu selle aja on see surnukeha olnud maa all. Nüüd asume seda välja kaevama.“

Professor teeb pausi ja naeratab kaamerasse. Ta teab liigagi hästi, et tegelik põhjus, miks nii paljud tema iganädalast saadet „I Segreti del Passato“ vaatavad, on tema poisilik sarm ja kergelt tuules lehvivad tumedad lokid. Pealegi on see tõesti maagiline hetk. Kogu produktsioonimeeskond paistab hinge kinni hoidvat. Isegi linnulaul on lakanud, taevas Itaalia kohal tundub kõrge, sinine ja vaikne. Kaamera liigub professori ees olevale kaevandile, kust paistavad selgelt piiritletud kihid: pealiskiht, vahekiht, aluspõhi. Arheoloogide elavat huvi on see paik paelunud juba mitu nädalat, aga kaevandi põhjas olevat skeletti katab ikka veel õhuke pinnasekiht, sest Angelo Morelli on veendunud, et väljakaevamiste viimne hetk peab televisioonis otse-eetrisse jõudma. Seega on tema sügav ärritus igati mõistetav, kui pineva vaikuse lõhestab terav telefonihelin.

„Võtke siis ometi vastu,“ nähvab ta.

* „Mineviku saladused“ (it. k).

Helisemine jätkub. Nüüd märgib produktsiooniassistent ettevaatlikult: „See on teie telefon, professor.“

Kohmetult kobab Angelo taskus, et oma iPhone kätte saada. Edevusest ei ole ta telesaates esinedes prille ette pannud ja peab nüüd ekraanile vaadates käe pikalt ette sirutama. Seejärel toob ta selle lähemale. Võttemeeskond jälgib, kuidas professor ekraani pöörnitseb, siis silmi hõõrub ja uuesti pöörnitsema jääb. Ekraanilt paistab, et helistaja on Toni – niisuguse nime on arheoloogid pannud sellelesamale skeletile (mõistagi arvati, et ta peab olema mees), sest ta leiti püha Antoniuuse päeval. Helin katkeb. Hämmeldunult vajutab Angelo ekraanile ilmunud nimele, et tagasi helistada. Oma üllatuseks kuuleb ta, kuidas helin kostab tema enda jalge eest. Angelo haarab kühvli, hüppab kaevandisse ja hakkab pinnast eemale kühveldama. Välja ilmub skelett, mis lamab näoli, luud mullaga kaetud. Helin ei lakka. Keegi ütleb: „See on mulla all.“ Ja seal see ongi. Kohe skeleti käe kõrval on iPhone 6. Aegamisi ja justkui hirmu tundes võtab Angelo selle pihku. Ta loeb ekraanilt helistaja nime: „Professor Morelli.“

Kui ta kõne katkestab, kostab telefonist vali piiksatus. Toni on saatnud sõnumi.

„Üllatus!“

1. peatükk

Konfetid lendlevad veel tänava kohal. Ruth vaatab, kuidas Clough ja Cassandra valgesse Rolls-Royce'i istuvad – Cassandra naerab, kui oma juustest roosasid ja kollaseid südamekesi nopib – ja minema sõidavad. Üsna uskumatu paar: tõsimeelne politseiseersant Dave Clough ning kaunis näitlejanna ja kohaliku aristokraatliku perekonna võsuke Cassandra Blackstock. Töö viis neid kokku ja nad armusid. Selle tõestuseks astuvad nad nüüd abiellu. Nojah, neid ootavad ees põnevad ajad, mõtleb Ruth, ehkki ka tema enese meelest kõlab see veidi kibestunult.

Nüüd on härra ja proua Blackstock-Clough teel pulmapeole Blackstock Halli. Sinna peaks minema ka Ruth – tema kõrval hüpleb elevil ja ootusärev Kate –, kuid tema ise ei taha muud, kui minna tagasi oma väikesesse majakesse paduranna äärel, panna uks kõvasti kinni ja nädal aega magada. Aga juba astuvad lähemale Cathbad ja Judy, Michael ja Miranda nende ümber kepslemas, justkui mõni pereväärtuste reklaam. Ruth manab näole rõõmsa naeratuse, millest peab olema kaugele näha, kui väga pulmad talle meeldivad.

„Kas sa oled autoga?“ küsib Judy. „Kui ei, siis meie autos on ruumi.“

„Pole vaja,“ vastab Ruth. „Ma olen autoga.“ Päris kindlasti ei ole ta valmis riskima sellega, et jääb Blackstock Halli, Norfolkki rannale väarikasse, kuid juba üsna lagunevasse häärberisse ilma omaenda transpordita lõksu. „Seal näeme,“ ütleb ta, endiselt naeratus näol. Põsed igatahes juba valutavad.

Parkla on täis ja ilmselt tuleb tal oodata, enne kui ta oma autoga välja pääseb. Kui ta seal seisab ja Kate'il käest kinni hoiab, sõidab Nelson oma Mercedesega mööda, Michelle kõrval. Nelson põrnitseb teisi autosid ega paista teda märkavat, aga Michelle naeratab ja lehvitab. Ruth lehvitab vastu. Kui tal veab, ei jää Michelle pulma just kauaks. Ta on ju ikkagi rase.

Silmapaistvalt kiiresti on enamik külalisi jõudnud lahkuda. Ruthi punane Renault ja kellegi must sportlik Jeep on peaaegu ainsad, mis on veel jäänud.

„Tee kähku,“ ütleb Kate. „Võib-olla saab kook otsa. Onu Dave löikab selle mõõgaga lahti.“ Onu Dave'iks kutsub Kate Cloughi, kes on tüdruku silmis kaunis heas kirjas. Ruth ei julge mõeldagi, mis võib juhtuda, kui see tseremoniaalne mõök onu Dave'i kätte peaks sattuma.

„Koogi lõikamiseni läheb veel kõvasti aega,“ vastab ta. „Kõigepealt tulevad muud toidud.“

„Kas krevette on ka?“ küsib Kate kahtlustavalt.

Krevettidest nad tõenäoliselt ei pääse, mõtleb Ruth. Ta on kindel, et Cassandra on kokku pannud päris peene menüü, justkui vastukaaluks sellele, et Clough on sageli teada andnud, kuidas tema eelistab pirukaid või kartulikrõpse. Aga Ruth teab, et Kate'ile krevetid ei meeldi, „sest neil on vuntsid“.

„Toit on kindlasti hea,“ ütleb ta. „Lähme nüüd.“

Kui Kate hakkab oma kohale ronima, ütleb üks hääl tema taga: „Ruth.“

Ruth keerab ringi. Seersant Tim Heathfield, kes töötas Nelsoni meeskonnas, aga kolis siis tagasi Essexisse. Tim on Ruthile alati meeldinud, sest mees on ühtaegu nii intelligentne kui ka mõistev, aga Ruthi soov Timiga rääkida pole palju suurem kui Kate'i soov krevettidega volovane süüa. Ruth teab, miks Tim Norfolkest ära läks. Tim oli armunud Michelle'i, ja kui arvestada, et Ruth on armunud Nelsonisse, tundub see kõik kokku päris keeruline.

Ta sunnib end ringi keerama ja naeratama. „Tere, Tim. Kuidas läheb?“

„Hästi,“ vastab mees. „Ja kuidas sul läheb? Kate muudkui kasvab.“

„Ma olen kuuene,“ hüüab Kate autost, olles otsustanud, et ei saa vestlusest kõrvale jääda.

„Kas sa peole lähed?“ küsib Ruth. See Jeep on arvatavasti Timi oma. See on just tema moodi: auto on kena, ilma et siiski liialt silma torkaks, ja vingem kui pealtnäha paistab.

„Ei,“ vastab Tim. „Ma lubasin Cloughiele, et tulen laulatusle, aga pidu on minu jaoks ikkagi liig. Minu mälestused Blackstock Hallist ei ole just kõige helgemad.“

Ruth saab sellest väga hästi aru. Tim tulistas ükskord Blackstock Hallis üht meest, päästis Nelsoni ja arvatavasti ka Ruthi elu. Ta saab aru, miks Tim ei taha sinna tagasi minna. Ega ta ise sinna ka väga minema kipu.

„Ma ööbin King's Lynnis,“ ütleb Tim. „Ma mõtlesin, et võib-olla läheks homme koos kohvi jooma. Ma tahaksin sinu käest ühe asja kohta nõu küsida.“

Ruth mõtleb endamisi, kuidas asja korraldada nii, et ta saaks lihtsalt haihtuda. Mitte midagi siin maailmas ei ihka ta vähem kui südamlikku jutuaajamist Timiga.

„See oleks tore,“ vastab ta. „Tule õige parem minu juurde. Mul on vist raske lapsehoidjat saada. Näiteks kell üksteist?“

Kui Ruth Blackstock Halli jõuab, on pidu täies hoos. Rangelt lihtsast hallist hoonest on saanud sädelev buduaar, mis on täis tulukesi ja lilli. Murule on püsti pandud suur telk ja esimeses saalis mängib keelpillikvartett. Ruth teeb Cassandra emale Sallyle kujunduse kohta komplimendi.

„See kõik oli Cassie idee,“ kostab Sally veidi ebamääraseks jäädes. „Aga me kavatseme hakata siin majas ka edaspidi pulmi korraldama, nii et kui te teate kedagi, kes abielluma hakkab, siis ...“

Ruthi sõbrad on aga kõik pereelu rüppe jõudnud või plaanivad lahutada. Ainult tema geidest sõbrad teevad veel abielu-plaane. Ta naeratab ja liigub edasi telki, kus näeb laudadel suuremat hulka klaase ning nuge ja kahvleid, kõik andmas märku sellest, et oodata on pikka ja pidulikku söömaaga. See tähendab tundide kaupa söömist, joomist ja kõnesid, nii et ei ole ka võimalust kiiresti kaduda. Vähemalt on ta ühes lauas Cathbadi, Judy ja nende lastega, Nelsonist kilomeetrite kaugusel. Ta näeb Tanya ja tema elukaaslase Petra nimesilti – Tanya on samuti Nelsoni rühma seersant. Tanya just ei rõõmusta, et tuleb istuda lauas koos hea hulga lastega.

Kate'il on hea meel, et ta on Michaeli kõrvale istuma pandud. Michael on temast noorem ja sellepärast saab teda kogu aeg õpetada. Otsekohe otsustab ta poissi rõõmustada krevettide kirjeldusega. „Neil on väiksed mustad silmad ja väga pikad vuntsid.“

Michaeli nägu tõmbub krimpsu. „Ma ei taha ...“

„Ära muretsse, Michael,“ ütleb Cathbad. „Krevette ei tule. Ma vaatasin menüüd. Ja igatahes on meile mõlemale vegan versioon.“

Ruth vaatab keset lauda seisvat menüüd ja tunneb, kuidas tal süda juba praegu natuke pahaks kipub minema. Nii mitu käiku. Millal tal õnnestub siit jalga lasta? Ta ei saa isegi juua, sest ta on autoga. Ta rüügab lonksu vett ja märkab, et see on leedripuumarjadega, õrnalt kopitanud hõnguga ja kergelt lõhnastatud. Ta paneb klaasi käest.

„Kas kõik on korras?“ küsib Cathbad, kes istub tema kõrval.

Ruth ei taha Cathbadiga südamlikku vestlusse laskuda, sest kardab, et võib talle südant puistama hakata. Õnneks saabuvad sel hetkel Cassandra ja Clough, bänd mängib pruutpaarile õnnesooviks sobilikku viisi ja külalised hõiskavad rõõmust.

Kate tõuseb toolile püsti, aga Ruthil ei ole jõudu teda keelama hakata.

„Cassie on nagu printsess,“ ütleb ta Ruthile.

„On jah,“ vastab Ruth. Oma vabariiklikke vaateid ei ole tal õnnestunud tütrele edasi anda.

Kui Ruth padurannalt koju sõidab, on kell juba pool kümme. Väljas on veel valge, taevas on üleni roosa ja helesinine ning meri kui üksainus sinetav joon horisondil. Kate on tagaistmel vaikselt jäänud ja võib Ruthi arvates varsti magama jääda. Kogu see asi ei olnudki nii hull. Cassandra isa oli pidanud südamliku, aga õnneks üsna lühikese kõne ning Clough oli neid üllatanud vaimuka ja tundeküllase kiiduavaldusega pruudile. Ruthile oli kõige parem – ja kõige hullem – hetk olnud see, kui Clough tänas oma „bossi, ühtainust ja kordumatut peainspektor Nelsonit“. Nelson oli pealtnäha pisut piinlikkust tundes tõstnud tõrjuvalt käe, aga ümber ringi olid kõik ruumis viibinud politseinikud teda rõõmuhoisetega tervitanud. Ruthi arvates ähvardab Nelsonit oht, et ta võib saada populaarseks, osalt sellepärast, et on üldiselt teada, kuivõrd ta on oma ülemuse, ülemkomissar Jo Archeriga nugade peal. Ülemkomissar ise, kes nägi oma erkpunases kleidis jalustrabav välja, oli seda muretul ilmel jälginud, istudes samas lauas Blackstockide mitut sorti sugulastega. Kui Ruth telgist lahkus, tantsis ta päris väljendusrikkal kombel nõbu Rogeriga.

Vähemalt Nelson ja Michelle ei olnud tantsinud. Kui Clough ja Cassandra väga romantiliselt Ed Sheerani loo „Thinking Out Loud“ järgi tantsisid, tõttasid põrandale ka teised paarid, nende seas Cathbad ja Judy ning Tanya ja Petra. Ed laulis sellest, kuidas inimesed mõistatuslikul moel armuvad ning Ruth märkas, kuidas Nelson kummardus ja Michelle'ile midagi sosistas. Michelle naeratas ja raputas pead. Ruth pööras pea ära, et kellelegi ei jääks muljet, nagu ta neid vahiks.

Cathbad oli üllatavalt tubli tantsija ja tegi tantsutiiru ka kõigi lastega. Ta palus tantsima ka Ruthi, aga kui Ruth tänas ja ära ütles, ei pannud ta seda pahaks. Ruth oli üsna liigutatud, kui ka Clough tuli teda tantsima kutsuma. „Aitäh, Dave,“ ütles ta, „aga ma olen üsna rahul ka niisama vaatamisega. Mine ja tantsi oma naisega.“

Clough vaatas sinnapoole, kus Cassandra tantsis politseikonstaabel Rocky Tayloriga, hoides oma pikka kleiti mehe hiiglaslike kingade alla sattumast. Sally kantseldas Cloughi ja Cassandra pisipoega Spencerit, kes käed välja sirutas, kui ema temast möödus.

„Ma olen nüüd abielus,“ ütles Clough. „Kuidas tundub?“

„Palju õnne,“ vastas Ruth. „Sul on ikka väga vedanud. Ja ka Cassandral on muidugi väga vedanud.“

Tema ise ei ole kunagi tahtnud abielus olla. Tegelikult on niimoodi isegi parem.

Nüüd on nad kodus. Kate on jõudnud magama jääda ja tundub väga tõre, kui Ruth ta üles ajab. „Vaata,“ ütleb Ruth lepitavalt. „Flint ootab.“ Nende vöödiline kass Flint istub akna peal ja vaatab süüdistavalt nende poole – see mõjub piisavalt veenvalt, nii et Kate soostub autost välja tulema ja majja minema. Sees vilgub telefoni automaatvastaja. Korraaks mõtleb Ruth, et võib-olla on see ema, kelle salvavad sõnumid on saatnud teda kogu tema täiskasvanuelu. Aga ema suri poole aasta eest. Ruth vajutab nuppu. Sügav ja seksika aktsendiga hää lüüakse toa.

„Tere, Ruth. Siin Angelo Morelli ...“